

Sygn. akt II PK 319/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa H. K.
przeciwko P. SA w W., Ośrodkowi [...] S. w L., O. SA
o rentę uzupełniającą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w J.
z dnia 24 kwietnia 2015 r., sygn. akt VII Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie
obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2015 r. oddalił apelację powódki H. K. od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w L. z dnia 25 września 2014 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanym P. S.A. w W., Ośrodkowi [...] S. w L., O. S.A. w W. o rentę uzupełniającą (pkt I) i nie obciążył powódki kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanych P. S.A. w W. i Ośrodka [...] S. w L. (pkt II).

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że roszczenie powódki uległo przedawnieniu. W przypadku obu pozwanych, zarówno P. S.A. w W., jak i Ośrodka [...] S. w L., zatrudnienie powódki na stanowisku telefonistki i starszej telefonistki (odpowiednio w okresach od dnia 16 sierpnia 1963 r. do dnia 28 lutego 1971 r. oraz od dnia 1 marca 1971 r. do dnia 31 października 1971 r.), mające potencjalnie być

przyczyną powstania u niej choroby zawodowej zakończyło się ostatecznie w dniu 31 października 1971 r. Zgodnie z wówczas obowiązującą treścią art. 442 § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulegało przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie. Niezależnie od tego termin do naprawienia szkody nie mógł być dłuższy niż 10 lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. W rozpoznawanej sprawie termin ten upłynął z dniem 1 listopada 1981 r. Sądy orzekające wskazały, że powołany art. 442 k.c. utracił moc 3 miesiące po wejściu w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. z 2007 r. Nr 80, poz. 538), tj. z dniem 10 sierpnia 2007 r. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2014 r., II CSK 745/13 (LEX nr 1544225), jeśli w dacie wejścia w życie ustawy zmieniającej, tj. 10 sierpnia 2007 r., upłynęło więcej niż 10 lat od daty zdarzenia wyrządzającego szkodę, jakiegokolwiek roszczenia z deliktu tego wynikające nie mogą być dochodzone po dniu 10 sierpnia 2007 r. na podstawie art. 442¹ § 3 k.c. w związku z art. 2 ustawy zmieniającej, choćby poszkodowany dowiedział się o szkodzie po dniu 10 sierpnia 2007 r. i po tym dniu wytoczył powództwo, mieszcząc się z terminie trzyletnim biegnącym od daty powzięcia wiadomości o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia, przewidzianego w art. 442¹ § 3 k.c.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła powódka H.K. Zaskarżając wyrok w całości wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego, a także o zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W części skargi kasacyjnej zatytułowanej "zarzut naruszenia prawa materialnego" skarżąca podała, że z „rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego w J. nie można się zgodzić ze względów słusznościowych (art. 5 k.c.)”, a następnie wskazała, że "przede wszystkim rozważenia wymagają kwestie intertemporalne, dotyczące stosowania art. 442 k.c. i art. 442¹ k.c.", kwestionując jednocześnie moc wiążącą powołanego przez Sąd Okręgowy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2014 r., II CSK 745/13.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła „tym, iż powołanie się przez pozwanych na przedawnienie narusza prawo podmiotowe powódki, tj. prawo do odszkodowania. Sąd Najwyższy powinien zatem rozstrzygnąć kwestię, czy w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie art. 8 k.p., który pozwala na uniknięcie niekorzystnych dla powódki skutków przedawnienia, biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności sprawy, jak rodzaj schorzenia, czas jego powstania oraz wiek powódki. Jak się wydaje, rozpatrujące niniejszą sprawę Sądy nie wzięły pod uwagę przytoczonych wyżej okoliczności, a przynajmniej nie znajduje to oparcia w uzasadnieniach orzeczeń. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwoli na spojrzenie na zaskarżone orzeczenie w nowym świetle, czyli nie tylko pod względem formalnym, ale także przez pryzmat zasady słuszności”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Ośrodek [...] S. w L. wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącej na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej wymienia obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek wymienionemu w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego

uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” nie analizuje podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, lecz bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2014 r., II PK 222/13, LEX nr 1647006; z dnia 20 stycznia 2014 r., II PK 228/13, LEX nr 1647009; z dnia 3 lutego 2014 r., I PK 242/13, LEX nr 1646081; z dnia 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, LEX nr 1482343).

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. okolicznościami (tzw. przesłankami „przedsądu”) tymi są: 1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, 2) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) nieważność postępowania lub 4) oczywiste uzasadnienie skargi kasacyjnej. Tylko te okoliczności podlegają więc badaniu na etapie „przedsądu”, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania winno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji juredydycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 68/15, LEX nr 2021943). W drodze rozpoznawania skarg kasacyjnych oraz innych środków odwoławczych Sąd Najwyższy ma bowiem zapewnić nadzór nad zgodnością z prawem i jednolitością orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych, a także podejmować uchwały rozstrzygające zagadnienia prawne (art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.). Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze

element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżąca w części skargi zatytułowanej „wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej” nie odniosła się natomiast wprost do żadnej z wymienionych wyżej przesłanek „przedsądu”, o których mowa w 398⁹ § 1 k.p.c., wskazując jedynie na potrzebę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy „kwestii, czy w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie art. 8 k.p.” W konsekwencji tego braku wniesionej skargi kasacyjnej, ewentualnych argumentów za istnieniem okoliczności przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania należałoby poszukiwać w innych elementach skargi kasacyjnej, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. To jednak jest niemożliwe na tym etapie postępowania, ponieważ jak wskazano wyżej, podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. W konsekwencji wypada stwierdzić, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, który nie zawiera wyraźnego odwołania do którejkolwiek z przesłanek „przedsądu” wymienionych w 398⁹ § 1 k.p.c., nie czyni zadość wymaganiom stawianym temu nadzwyczajnemu środkowi prawnemu. Ze względu zaś na doniosłość tego środka zaskarżenia, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

